

Gælder pligten til opsøgende arbejde også i forhold til f.eks. voksne med ADHD?

af konsulent Erik Jappe

En far ringer gentagne gange ind til DUKH, fordi hans voksne søn med ADHD og lettere psykisk sygdom sejler rundt imellem systemerne og rundt i tilværelsen i det hele taget.

Faderen oplever, at ingen vil tage ansvar, og alt ansvar skubbes over på ham og den øvrige del af familien. Nu orker han og familien ikke mere. Den voksne søn er på førtidspension. Han er ude i lidt småkriminalitet og narkomisbrug og fører et liv i overhalingsbanen. Når det går skidt, vender han hjem til familien og vil have dem til at sørge for hjælp, men når det "kører derudad", så afviser han umiddelbart hjælp fra familien og fra andre.

DUKH's erfaringer

I DUKH oplever vi ganske ofte, at det kan være svært for en voksen med ADHD, der søger om f.eks. bostøtte eller behandling i et botilbud, at få deres sag behandlet. Ansøgningen fra borgeren skubbes måske rundt fra afdeling til afdeling internt i kommunen, og hvis ansøgeren ikke selv udviser interesse og motivation, kan det ske, at kommunen sylter sagen. Ofte stiller kommunen krav om, at borgeren selv skal møde op til samtale, før kommunen vil realitetsbehandle sagen.

Når borgeren ikke medvirker i sagen

I DUKH ser vi afvisninger af f.eks. ansøgninger om bostøtte, hvor sagsbehandleren anfører, at "hvis borgeren ikke medvirker, er han ikke berettiget til hjælp".

I den slags sager, hvor borgeren ikke aktivt medvirker, bør sagsbehandleren som et minimum anføre, at det kan være nødvendigt at afgøre ansøgningen ud fra de allerede foreliggende oplysninger. Dette sker dog heller ikke altid.

Frakendelse af bostøtte

Vi oplever i DUKH sager, hvor en eksempelvis allerede tilkendt bostøtte til en borger bliver frakendt med begrundelsen, at han ikke har været hjemme to gange i træk, når bostøtten har været på besøg.

Vi oplever, at en række kommuner ikke er gode til at tage sig af de borgere, der ikke selv presser på for at få hjælp eller ikke umiddelbart altid er i stand til at leve op til indgåede aftaler. Vi oplever også, at [forvaltningslovens](#) regler om partshøring, begrundelse og klagevejledning m.v. ikke altid bliver overholdt over for denne gruppe af borgere.

Hvad siger lovgivningen?

Kommunen har pligt til at hjælpe borgere, der ikke kan tage vare på sig selv og ikke selv efterspørger hjælp. Det fremgår

bl.a. af servicelovens formålsbestemmelser inden for voksenområdet.

Efter [servicelovens](#) § 81 skal kommunen således tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Formålet med indsatsen er

1. at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres,
2. at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder,
3. at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og
4. at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov.

Efter servicelovens § 12 skal kommunen sørge for tilbud om gratis rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

Tilbuddet om rådgivning skal også omfatte opsøgende arbejde. I [Vejlledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven \(vejledning nr. 1 til serviceloven\)](#) er det uddybet i pkt. 134:

"Når det drejer sig om indsatsen over for mennesker med særlige behov, herunder rådgivning, har kommunerne en forpligtelse til selv at udføre en opsøgende indsats for at nå ud til grupper, som ikke, eller kun sjældent, selv henvender sig.

Dette gælder ... i forhold til forskellige grupper af voksne, ..., hvor baggrunden for kravet om opsøgende indsats bl.a. kan være, at grupper, der er socialt udsatte eller truet af social udstødelse, i nogle tilfælde holder sig væk fra de offentlige forvaltninger.

De kan have svært ved at overholde aftaler med forvaltningen eller ved at kunne anvende og forstå den vejledning, der gives."

Opsøgende rådgivning

I samme vejlednings pkt. 136 fastslås det, at der kan være tilfælde, hvor en borger med en funktionsnedsættelse ikke har kontakt med myndighederne. Der kan være situationer, hvor den pågældende ikke af sig selv efterspørger råd og vejledning, selv om han eller hun måske har et behov. Det kan f.eks. gælde en borger, der lever relativt isoleret og uden tradition for kontakt med myndighederne.

I en sådan situation har kommunen en særlig forpligtelse til selv at tilbyde rådgivning. Der fortsættes i vejledningen:

”Rådgivningen og det opsøgende arbejde vil i den forbindelse også have til formål at sikre, at de pågældende familier og mennesker med handicap får relevante tilbud om støtte og hjælp, herunder om f.eks. kompenserende foranstaltninger, relevante uddannelses- eller beskæftigelses-tilbud med henblik på at afhjælpe eller lette følgerne af funktionsnedsættelsen.”

I vejledningens pkt. 137 anerkendes det, at det opsøgende arbejde og rådgivningen over for disse mennesker ofte må foregå på de pågældendes præmisser. Fra vejledningen:

”Det opsøgende arbejde og rådgivningen over for disse mennesker må ofte foregå på de pågældendes præmisser – og kontakten må skabes, hvor den pågældende befinder sig, herunder f.eks. på banegårde, parkanlæg eller andre samlingssteder i lokalmiljøet. Det opsøgende arbejde kan også være relevant i forbindelse med aktivitets- og sam-

værstilbud, (væresteder, natcaféer etc.), herberger og forsorghjem og andre tilbud, hvor borgeren henvender sig uden visitation.”

Afrunding

Jo, pligten til opsøgende arbejde efter servicelovens § 12 gælder også i forhold til voksne med ADHD (også selv om pågældende modtager førtidspension).

I vejledningen nævnt ovenfor er der gode intentioner og en god forståelse for problemets karakter.

I DUKH kunne vi godt ønske os, at kommunerne i højere grad ville være opsøgende i forhold til bl.a. voksne med ADHD og sikre, at de modtog relevante tilbud, selv om de måske ikke selv udviser den store interesse. Dette kunne sikre disse borgere en hjælp i overensstemmelse med lovgivningen. Forældre m.fl. ville så ikke have oplevelsen af at stå alene med ansvaret.